

Vergaderjaar 1991–1992

19 757

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering (anonieme verdachte)

Nr. 17 Herdruk¹

VIJFDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 1 april 1992

Het gewijzigd voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

Onderdeel B van artikel II wordt als volgt gewijzigd.

Artikel 61c komt als volgt te luiden:

1. De bij of krachtens artikel 141 aangewezen ambtenaren alsmede bepaalde door Onze Minister van Justitie aangewezen categorieën van andere personen, met de opsporing van strafbare feiten belast, zijn bevoegd een staande gehouden of aangehouden verdachte aan zijn kleding te onderzoeken alsmede de voorwerpen die hij bij zich draagt of met zich mee voert te onderzoeken, een en ander zover zulks voor de vaststelling van zijn identiteit noodzakelijk is.

2. Zij mogen de bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, alleen in het openbaar uitoefenen, indien dit redelijkerwijs nodig is om wegmaking of beschadiging van voorwerpen, waaruit de identiteit van de verdachte zou kunnen blijken, te voorkomen.

3. In het geval, bedoeld in het tweede lid, maken zij steeds proces-verbaal op omtrent de omstandigheden waaronder en de wijze waarop zij de bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, hebben uitgeoefend en dragen zorg dat dit proces-verbaal aan de officier van justitie wordt gezonden.

Toelichting

Vrees voor wat men wel «Amerikaanse toestanden» noemt vormde de aanleiding voor het amendement van de heer Wolffensperger (Kamerstukken II, zitting 1991/92, 19 757, nr. 16). Op 6 november 1991 is de behandeling van het wetsvoorstel anonieme verdachte voor onbepaalde tijd geschorst.

De tekst van het voorgestelde eerste lid van artikel 61c, voor zover dit ertoe strekt het de Minister van Justitie mogelijk te maken te beoordelen voor welke categorieën van personen met een beperkte opsporingsbevoegdheid de bevoegdheid tot onderzoek aan de kleding ter identificatie van belang is, heb ik reeds tijdens de mondelinge behandeling van het

¹ Eerder verscheen deze nota ten onrechte als vierde nota van wijziging.

wetsvoorstel toegelicht en vervolgens aan de Kamer ter hand gesteld (Handelingen II, zitting 1991/92, 20ste vergadering, 6 november 1991, blz. 1143)¹. Hierbij valt in het bijzonder te denken aan de categorie van controleurs in het openbaar vervoer.

Ten einde misverstanden op dit punt te voorkomen stel ik voor in het eerste lid naast de bevoegdheid tot onderzoek aan de kleding uitdrukkelijk op te nemen de bevoegdheid tot onderzoek van de voorwerpen, die de verdachte bij zich draagt of met zich mee voert. Hierbij denk ik niet alleen aan de bagage van de verdachte (rugzakken, tassen e.d.) maar ook aan de voorwerpen die bij het onderzoek aan de kleding van de verdachte worden aangetroffen (agenda's, portefeuilles e.d.).

De overige leden van artikel 61c hebben tot doel genoemde bevoegdheden zodanig te clausuleren dat zij slechts wanneer bijzondere omstandigheden dat vereisen kunnen worden uitgeoefend.

De betrokken opsporingsambtenaar of controleur mag ingevolge het voorgestelde tweede lid de onderzoeksbevoegdheden alleen in het openbaar uitoefenen, indien dit redelijkerwijs nodig is om wegmaking of beschadiging van voorwerpen, waaruit de identiteit van de verdachte zou kunnen blijken te voorkomen. Het staat hem uiteraard vrij de verdachte uit te nodigen alle voorwerpen, waaruit zijn identiteit zou kunnen blijken vrijwillig af te geven. Weigert de verdachte dit, dan mogen genoemde onderzoeksbevoegdheden alleen onder de hier omschreven omstandigheden in het openbaar worden uitgeoefend.

De in het derde lid voorgestelde verplichting stelt de officier van justitie in staat om op de toepassing van de nieuwe dwangmiddelen in het openbaar controle uit te oefenen.

Met de indiening van deze nota van wijziging heb ik gewacht totdat het plan van aanpak voor de bestrijding van de agressie in het openbaar vervoer in het Kabinet was besproken. Het Kabinet heeft op 20 maart jl. met het plan van aanpak ingestemd. Dit plan toont aan dat er een nauwe samenhang bestaat tussen de problematiek van de agressie in het openbaar vervoer en die met betrekking tot het zwartrijden. Een zwak punt in de handhavingsketen blijkt het probleem rond de identificatie van – in ieder geval – de zwartrijders te vormen. Ook de projectgroep zwartrijden wees eerder op dit knelpunt (zie kamerstukken II, zitting 1990/91, 21 823, nr. 9). Het plan van aanpak beklemtoont in dit verband opnieuw hoe belangrijk het is dat op korte termijn de mogelijkheid van controle op de identiteit van zwartrijders wordt verbeterd. Het wetsvoorstel anonieme verdachte, zoals gewijzigd in bovenomschreven zin, levert dan ook een bijdrage aan het tegengaan van agressie in het openbaar vervoer.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

---

¹ Vierde nota van wijziging.